

**Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om livsmedelsinformation till konsumenterna"**

KOM(2008) 40 slutlig – 2008/0028 (COD)

(2009/C 77/20)

Den 10 mars 2008 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

*"Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om livsmedelsinformation till konsumenterna".*

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 2 september 2008. Föredragande var **José María Espuny Moyano**.

Vid sin 447:e plenarsession den 17–18 september 2008 (sammanträdet den 18 september 2008) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 77 röster för och 3 röster emot.

## 1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens initiativ, som förutom att förenkla lagstiftningen även kommer att underlätta för konsumenterna att förstå information.

1.2 Kommittén påpekar emellertid att om den information som avses i punkt 3.4.1 inte på förhand får stöd av lämpliga åtgärder i form av utbildning av slutkonsumenterna kommer den att förlora en stor del av sitt värde, och de flesta målen kommer inte att kunna uppnås. EESK beklagar därför att förslaget inte åtföljs av åtgärder som främjar utbildning av konsumenterna, såväl på nationell nivå som på EU-nivå. En vägledning över prioriterade åtgärder på detta område som bilaga till förordningen kunde åtminstone vara en första, mycket användbar åtgärd.

1.3 När det gäller angivande av ursprung bibehålls de nuvarande bestämmelserna. Med tanke på det intresse som konsumenterna visat för frågan om livsmedelsprodukters ursprung beklagar EESK att det nya förslaget till förordning inte innehåller några krav på obligatorisk märkning. EESK anser dock att man bör skilja mellan produkter i första och andra bearbetningsledet så att man i varje enskilt fall avgör om det ska vara obligatoriskt att nämna de viktigaste jordbruksråvarorna i dessa produkter.

1.4 Kommittén är allvarligt bekymrad över de kompletterande "nationella system" som beskrivs i kapitel VII i förslaget, eftersom de inte bidrar med några ytterligare fördelar utan tvärtom kommer att störa den fria rörligheten på inre marknaden. Risker är särskilt stora när det gäller små och medelstora företag, eftersom över 65 % av livsmedelsföretagen marknadsför sina produkter i andra medlemsstater, enligt vad kommissionen själv anger i sitt förslag. Det kommer alltså att bli svårare för dessa företag att exportera sina produkter till andra medlemsstater, och såväl deras omkostnader som deras konkurrenskraft kommer att påverkas. Enda sättet att undvika dessa negativa effekter är att se till att de "nationella systemen" endast bidrar med kompletterande information som inte är obligatorisk att

ange på etiketten men som finns tillgänglig på andra sätt (Internet, gratis telefonnummer, etc.).

1.5 EESK förstår att kommissionen i syfte att uppnå enhetlighet har för avsikt att tillämpa ett liknande undantagssystem i fråga om alkoholhaltiga produkter. Detta system kan komma att omprövas inom fem år, efter offentliggörandet av rapporten i denna fråga.

1.6 EESK föreslår att medlemsstaterna använder den nödvändiga förteckningen över överträdelser och sanktioner i syfte att förebygga överträdelser av de gemensamma bestämmelserna, vilka för övrigt borde harmoniseras, så att samma beteende kan straffas lika hårt i samtliga medlemsstater.

1.7 I detta sammanhang uppmanar EESK kommissionen och medlemsstaterna att utforma informationsredskap, bland annat en databas där allmänheten kan söka den information som obligatoriskt måste anges vid märkning av olika livsmedel. Detta skulle säkra att företag, konsumenter och myndigheter använder samma riktlinjer då lagstiftningen träder i kraft.

1.8 När det gäller läsbarheten förefaller det svårt att genomföra kommissionens krav på 3 mm. Aspekter som mängden information och förpackningens storlek och form bör tas i beaktande. Ett acceptabelt referensvärde skulle kunna vara den bokstavsstorlek som används i EU:s officiella tidning.

1.9 För att uppnå den eftersträlvade klarheten och enkelheten anser kommittén slutligen att hänvisningarna till de bestämmelser som upphävts bör vara tydligare och därigenom underlätta förståelsen och tillämpningen.

## 2. Sammanfattning av kommissionens förslag

2.1 Avsikten med förslaget är att samla den nuvarande lagstiftningen om märkning och presentation av livsmedel samt om reklam för livsmedel i en enda förordning (inklusive näringsvärdesdeklarationen) i syfte att modernisera, förenkla och förtydliga denna lagstiftning.

2.2 Förslaget upphäver den nuvarande lagstiftningen om livsmedelsmärkning, det vill säga direktiven 2000/13/EG, 90/496/EEG (inom fem år), 87/250/EEG, 94/54/EG, 1999/10/EG, 2002/67/EG och 2004/77/EG samt förordning (EG) nr 608/2004.

2.3 De viktigaste syftena med förslaget är att dels säkra en hög skyddsnivå för konsumenterna, dels en välfungerande inre marknad.

2.4 Tillämpningsområdet utvidgas till att omfatta dels alla aspekter av livsmedelsinformation till slutkonsumenten från näringsidkarna, dels livsmedel som levereras av och till storkök.

2.5 De allmänna principer och de obligatoriska krav när det gäller märkning som har fastställts i tidigare lagstiftning bibehålls. Vissa aspekter utvidgas, exempelvis det ansvar som åligger varje enskilt led i livsmedelskedjan och under vilka omständigheter det är obligatoriskt att ange ursprungsland.

2.6 När det gäller näringsvärdesdeklaration sker det en genomgripande förändring i förhållande till tidigare bestämmelser, eftersom det nu blir obligatoriskt att ange sex näringsämnen eller andra ämnen, både i fråga om mängd och i procent av det rekommenderade dagliga intaget.

2.7 En annan väsentlig förändring är att förordningen ska fungera sida vid sida med de "nationella systemen" för näringsvärdesdeklaration, vilket innebär att sätten att presentera näringsvärdesinformationen på etiketterna blir fler genom de frivilliga märkningskrav som fastställs på nationell nivå.

2.8 Enligt förslaget till förordning ska många av de nödvändiga förändringarna ske via kommittéförfarandet. En rad övergångsperioder planeras för att underlätta ikraftträdandet.

2.9 Bilagorna innehåller detaljerade beskrivningar bland annat av vilka ingredienser som kan orsaka allergi eller intolerans, ytterligare obligatoriska uppgifter, dispens från näringsvärdesdeklarationen, livsmedlets beteckning, mängdangivelse och benämning på ingredienserna, uppgift om nettoinnehåll, sista förbrukningsdag, alkoholhalt, rekommenderat intag, energivärde, samt enheter och ordningsföljd vid näringsvärdesdeklaration.

2.10 Förordningen ska träda i kraft 20 dagar efter antagandet, men tidsfristen när det gäller de obligatoriska uppgifterna och näringsvärdesdeklarationen är tre år. De små och medelstora företagen har fem år på sig att genomföra bestämmelserna om näringsvärdesdeklaration.

### 3. Allmänna kommentarer

#### 3.1 Konsolidering, uppdatering och förenkling

3.1.1 Gemenskapslagstiftningen om märkning, presentation och reklam i fråga om livsmedel har under de knappt 30 senaste åren bidragit till att upprätthålla en hög konsumentskyddsnivå och en välfungerande inre marknad.

3.1.2 Avsikten med föreliggande förslag är att samla och uppdatera den nuvarande lagstiftningen, att förenkla den och minska den administrativa belastningen samt öka tydligheten för konsumenten. EESK stöder dessa mål men beklagar komplexiteten i den föreslagna texten till förordning, som innebär att förordningen inte kan tillämpas direkt.

#### 3.2 Utarbetande av extra "nationella system"

3.2.1 En förordning som konsoliderar och aktualiserar de nuvarande, ofullständiga bestämmelserna kommer utan tvivel att leda till större enhetlighet när det gäller konsumentskyddsnivån samt till en bättre harmonisering. Kommittén är emellertid bekymrad över införandet av de så kallade "nationella system" som omnämns i artikel 44 och följande, eftersom de kan innebära ett hot mot den eftersträlvade harmoniseringen och enhetligheten. Enligt de nya bestämmelserna kommer medlemsstaterna att tillåtas införa nationella system som innebär ytterligare krav. Trots att dessa system är frivilliga kommer de att resultera i mer information i samband med märkningen, vilket kan skapa förvirring hos konsumenterna.

3.2.2 Problemet förstärks om man betänker att det på samtliga nationella marknader säljs produkter från många av de andra medlemsstaterna. På dessa produkter kommer det att finnas olika slags upplysningar som bestämts i något av de andra länderna och som kanske inte förstås av en konsument som inte är van vid dem.

#### 3.3 Obligatoriska krav på information

3.3.1 Förslaget till förordning omfattar de allra flesta av de uppgifter som är obligatoriska enligt nuvarande lagstiftning och som visat sig vara till nytta för att skydda konsumenternas hälsa och intressen (exempelvis beteckning, ingrediensförteckning, mängd, datum, samt namn eller firmanamn och kontaktadress). Vissa av dessa upplysningar beskrivs mer detaljerat i bilagorna.

3.3.2 De senaste årens erfarenheter bekräftar nyttan av sådana krav och att de bör bibehållas. Mot bakgrund av dessa erfarenheter hoppas EESK att det även ska bli obligatoriskt att ange ursprunget för livsmedel och produkter i det första bearbetningsledet samt, utifrån en bedömning från fall till fall av produkter i det andra bearbetningsledet, de viktigaste ingredienser som använts vid framställningen av produkten.

#### 3.4 Näringsvärdesdeklaration

3.4.1 Man bör först och främst fundera över de europeiska konsumenternas behov av utbildning i näringslära för att kunna välja en balanserad kost. De europeiska konsumenterna behöver en grundkurs i näringslära, eftersom de annars inte kan tillgodosöka sig och använda den information som finns tillgänglig. Åtgärderna för att öka näringsvärdesinformationen välkomnas, men vi får inte glömma att utan konsumentutbildning i näringslära kommer de inte att få önskad effekt.

3.4.2 Mot bakgrund av den näringsmässiga obalansen hos Europas befolkning måste alla informationsåtgärder åtföljas av betydande utbildningsinsatser.

3.4.3 Av olika anledningar innebär förslaget en genomgripande förändring i förhållande till gällande lagstiftning. För det första blir näringsvärdesinformation obligatorisk, medan den enligt direktiv 90/496/EEG var frivillig. För det andra blir följande upplysningar obligatoriska, nämligen energivärde och fettinnehåll, samt innehåll av mättat fett, kolhydrater, socker och salt. För det tredje ska inte enbart mängden av dessa ämnen anges utan även deras andel i procent av det rekommenderade dagliga intaget, för att konsumenterna ska kunna avgöra hur mycket de kan konsumera av en viss produkt inom ramen för en balanserad kost. Slutligen ska denna information återfinnas i det huvudsakliga synfältet på förpackningen och anges i en viss bestämd ordning.

3.4.4 Mot bakgrund av den mängd obligatoriska upplysningar som redan finns på etiketterna bör man noga överväga vilken typ av näringsvärdesinformation som är användbar för konsumenten. Övergången från frivillig till obligatorisk näringsvärdesdeklaration kommer redan i sig att innebära en viktig förändring för många små och medelstora företag i livsmedelssektorn. Den obligatoriska informationen skulle därför kunna begränsas till den frivilliga information som rekommenderas i dag, dvs. uppgifter om energivärde, protein, kolhydrater och fettinnehåll.

3.4.5 Den modell för näringsvärdesdeklarationer som kommissionen föreslår har den stora fördelen att inkludera en

upplysning (rekommenderat dagligt intag) som informerar konsumenten om i vilken omfattning produkten bör vara en del av en sund kost. Den värderar därmed inte produkten i sig, utan betraktar den som en del av den totala kosthållningen i enlighet med näringsexperternas rekommendationer.

### 3.5 Ytterligare obligatorisk information om livsmedlets ursprungsland

3.5.1 Redan i den nuvarande lagstiftningen fanns det krav på att ursprungslandet skulle anges i de fall konsumenten kunde sväva i tvivelsmål.

3.5.2 EESK anser att angivande av ursprung inte bara svarar mot konsumentkrav, utan också bidrar till att förbättra öppenheten på marknaden och stöder den framtida utvecklingen inom jordbrukssektorn och i landsbygdsområden i hela EU. Att skapa en direkt koppling till den region som maten kommer ifrån och att ange de produktionsmodeller som är knutna till livsmedlen är de centrala faktorerna som den europeiska utvecklingsmodellen baserar sig på, grundad på respekt för bestämmelser som värnar livsmedelssäkerheten, miljön, djurens välfärd och adekvata normer för folkhälsan.

3.5.3 Därför bör angivande av ursprung vara obligatoriskt för alla jordbruks- och livsmedelsprodukter som är obearbetade eller ingår i första bearbetningsledet. För livsmedel i det andra bearbetningsledet bör man från fall till fall bedöma om det ska vara obligatoriskt att ange ursprung för de viktigaste jordbruksråvaror som använts i framställningen av slutprodukten.

Bryssel, den 18 september 2008.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs  
ordförande  
Dimitris DIMITRIADIS